

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 28 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 Szombat utáni napok kivételével.

Beszerekség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A beszerzési költség kifizetésére
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, február 6.

Torontál be újve.

Mig körülöttünk felujul a tél s közel-távolból szörnyű hidegek hírére hozza a táviró, addig Torontálban szörnyen kimelegedtek a közállapotok. Kaffka László alaposan befűtött nekik.

Szél Kálmán leirata most érkezett meg a megyéhez, mely 41 pontban, 110 tiszviselő ellen rendel el a fegyelmi eljárást.

Hogy milyen szépen folytak Torontálban a közügyek, azt ékesen illusztrálja az a helyzet, hogy 15 bizottsági taggal szavaztattak meg 200,000 frtot megyeház építésre s mindjárt e czimen 3 1/2% pótdótot vetettek ki. A megyei pótdóto 15%, a mi 9,994.847 korona évi összeg.

Ezen horribilis évi bevételén kívül aztán még 8,657.155 korona megyei alapot is elköltöttek. Viczinális gseftekre egy év alatt 1,000.000, ismét 1,505.000, ismét 2,400.000 korona összeget, tehát összesen 5,005.000 koronát szavaztak meg. Ezen czimen nyert részvények abszolút jövedelem nélküliek s névértéken is már alig tarthatók.

E mellett nem csuda, ha a rengeteg pótdóto és megyei alap elköltése mellett még 15,169.400 korona adósságot is csináltak. Évi 9,994.847 korona jövedelem mellett tehát elverték az utóbbi évtized liberális gazdálkodása mellett 23,826.555 koronát s már az idén is, a költségvetésén túl, 43.949 korona túlkadás van.

Az is a régi rendszer szokása és gyalázatos anyajegye, hogy mint eddig, minden ilyen esetről, úgy most is, mikor Kaffka megajtette a szörnyű eredményű vizsgálatot, a helyett, hogy a bűnösök büntetéséhez láttak volna, rohantak Széllhez, minden protekciót, eget és földet megmozgatva, hogy bajt ne csináljon. Főispán és képviselők személyesen és írásban iparkodtak megmagyarázni, hogy magyarság és liberálisizmus érdeke megköveteli, hogy a régi rendszer megmaradjon s így a megye urainak tekintélye csorbitatlanul megtartassék.

Gyalázatos liberálisizmus volna az, mely ilyen piszokkal volna megtartható. De szisztéma nálunk, hogy minden piszokra nemzeti színű pántlikát akarnak kötni s különösen liberális puderral kenik be s elvárják, hogy most már ne piszoknak, de hazafias és liberális dolognak tekintsek.

Üssön csak közéjük Széll! Ez lesz hazafias és liberális dolog.

Kaffka László pedig járjon tovább is erőben, egészségben — mint a jó májusi eső — tisztulást és áldást okozva.

Gazdasági népoktatás.

Néhány éve, hogy a földmivelésügyi miniszter az ő körültekintésével magáévátette a gazdasági szakoktatást a kisgazdáknak nézve. A kezdeményezés igen nagy tért kezd hódítani és nagy jelentőségre emelkedett már is. Azon intenczió,

a melyből ez a népies szakoktatás kiindult, a legremekőbb eszmék közé tartozott és már is szépen kezd gyümölcsözni.

A gazdasági egyesületek erre a gazdasági felolvasás, illetve népies szakelőadásokra rendszeren a tél azon részét választották meg, a midőn a gazdasági külső munka szünetel és a földmivelési, illetve a külső munka pihenést enged a kisgazdának.

Ez pedig igen fontos már abból a szempontból is, hogy nyugodt gondolkodással, semmi által nem zavartatva, tehát éberebb fölfogással vehet részt a kisgazda e szakelőadáson. Tekintve a külső befolyásoktól nem zavart gondolkodását, — ha ezen előadást az ő gondolat köréhez, az ő nyelvén hallhatja, jobban meg is marad emlékében.

Nagy jelentősége e szakelőadásoknak a kis gazdánál abban is kiemelkedik, hogy azokhoz a viszonyokhoz gazdaságilag jobban hozzá törődik, a mely folyton fejlődésénél fogva őket eddig visszamarasztotta. Másrészt utját állja azon föltevésnek, a mely őket az újítások terén ezelőtt gyakran gunyos mosolyra keltette. Az ősi konzervativizmusukból, a melylyel apáik gazdasági körülményeire apellálnak, nem tekintve az óriási változásokat a gazdasági téren, rendszeren azzal felelnek, hogy öregapámtól is így láttam.

A közgazdasági viszonyok a legutolsó munkás értelmességét is igen igénybe veszik, annál kívánatosabb, hogy az ő munkakörében szakképzettsége is emelkedjék.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Egy fülíg szerelmes urról, meg a tyukjairól.

— Hollandi történte. —

Irtá: Hermann Heyermans.

Fiatal gyarmatkereskedő. Az is lehetséges, hogy mérsáros volt; mindenesetre azonban ennek a történetnek megértésére nem feltétlenül szükséges a hős társadalmi állásának ismerése. Több mint bizonyos, hogy életének java részét az üzleti csomagok közt töltötte.

Özvegy ember volt. Hogy ez miként egyezik az ifjuságával, azt magam sem tudom. Sejttem azonban, hogy igen korán házasodott és csakhamar el is vesztette élete párját.

Tehát: fiatal kereskedőember volt, özvegy és szerelmes. Fülíg szerelmes egy ifju hölgybe, aki naponta hozzájárta bevásárolni és készpénzzel fizette az árut.

Ez fölkeltette a kíváncsiságát. A hölgy sohasem akadékoskodott, nem kért ráadást, sem hitelt, sőt rögtön fizetett is.

Azonkívül piros volt az arca, parányi az ajka és kezei, amelyek...

Az ifju kereskedő tévedni kezdett a számításában (a maga kárára) többet öntött az italból, mint a mérce mondta és feltűnő nagy darabbal kínálta meg vevőjét a sajt-kóstolásnál.

Egy napon elmaradt a hölgy.

Valami történt. Több mint valószínű. Talán a vajjal vagy a mérleggel.

Elmaradt.

Vagy megbetegedett vagy más tülethez pártolt.

Kutatni kezdett utána. Először a szomszéd cselédeknek; azok nem ismerték, nem is lakott az utcában. Később a hordárnál; az már ismerte, egy alkalommal csomaggal bizta meg őt az a hölgy; többet azonban ő sem tudott.

Egész héten át nem jött; azután fél font konyhasót vásárolt ismét; és azután — azután megint elmaradt.

Egy vasárnapon fölfedezte a családi nevét. Az utca végében lakott; atyja állatorvos volt — nagyon tisztességes nép — jó származással, aztán meg pénz is volt a háznál. Kék blúzban ült az ablakánál piros gránátvirágok és egy sárga selyem függöny mögött.

Mosolygott. Köszöntött.

A fiatal ember már nem érezte a kövezetet, amely gyalázatos volt; álmittasan futott és várt, várt napokig, hetekig. A hölgy nem jött többé!

Mély gyász töltötte el a lelkét. Látni alig lehetett rajta; arca pirososzopság volt; a cseléddel vidáman beszélt, mint rendszeren; a legnagyobb hangulatában is kolbászt metszett magának reggelire, meg napközben, meg este.

Es mégis gyászolt; legyeket fogdosott. Szüntelenül az utcára nézett. Hiába. Nem jött a hölgy azzal a piros orrocskával, parányi ajkakkal és kezekkel...

Akkor aztán határozott.

Tíz óra után még egy kis friss levegőt ment szivni.

Nála, a sárga selyem függönyök mögött égett a lámpa. A gránátvirágok árnyéka rárajzolódt a függönyre. Olykor-olykor egy silhouette vonult el az ablak mögött.

Az ajtón fehér czimtábla pompázott e vastag felirással:

A. BARTH.

állatorvos.

Hirtelen tisztába jutott magával. Nem adta fel a reményt; a szerelmesek ravaszok. Azok mindig tudnak magukon segíteni. Mosolygott. Másnap már nyélbe is ütötte a tervét. Inasát egyedül hagyta az üzletben, elsietett a piacra és két eleven tyukot vásárolt. Óvatosan, a szárnyaikon fogva, hozta azokat haza egy órával később.

Az inas nevetett. Mert vagy tyukot akar tenyészteni a gazdája, vagy pedig be van kicseit kapva. Az utóbbi tetszett valószínűbbnek, mert a ház mögött nem volt arasznyi udvar sem, tehát mindenesetre a pinczébe kell zárni a tyukokat, valamelyik üres szappanos ládába.

— Baromfi-udvart akar talán az ur be rendezni.

— Menj a pokolba és ne avatkozz az én dolgaimba.

A kereskedő háromszor etette meg napjában a tyukjait. Alig beszélt és hihetetlenül zavarodottnak látszott.

A gazdasági előadások üdvös hatása már a kiscgazda körültekintőbb eljárásában is kezd megnyilatkozni. A midőn azt látjuk, hogy úgy jószágértését, valamint termelését is az ő kisebb, összevontabb helyzetéhez képest kezdi beosztani. Természetesen itt lényeges októja a nehéz gazdasági viszonyok és a mult szomorú tapasztalatai. A szakképzettség fejlesztése után fő követelményként jelentkezik a hitelviszonyok rendezése, mert csak így fogja a nyert elméleti szakértelemet hasznára fordítani, ha egyszerűsített módjában, hogy azt, a mit a gazdasági termelés — és üzlelvitel terén hallott — érvényesítheti is.

Adjá Isten, hogy úgy legyen!

K—y Andor.

Az új főrendek beiktatása.

A főrendház e hó 4-én tartott ülésén az igazoló-bizottság jelentése alapján Tisza Kálmán a dunáninneni ev. ref. egyházkerület főgondnokának, gróf Vay Gábor nagybirtokosnak, Czorda Bódog élethossziglan kinevezett főrendházi tag, Semsey Andor élethossziglan kinevezett főrendházi tag, dr. Müller Kálmán és Kornfeld Zsigmond élethossziglan kinevezett főrendházi tagok nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beiktatja. — Egyidőre tudomásul vette néhai báró Lévcay Henrik élethossziglan kinevezett főrendházi tag nevének az igazoló-bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését.

Liberális önvallomás.

A Magyar ipar- és kereskedelmi banknak kipattant súlyos válsága becses beismerésekre bírta a liberális sajtó egy részét. Ime a Pesti Napló, a merkantilizmusnak ez az őszinte közömbös a tegnapi képviselőházi interpelláció hatása alatt a következőket írja:

»Lehetnek, akiknek örömeük telhetik ebben. A politikai szenvedéllyel kegyetlenek. A politikai gyűlöletek képtelenek az igazságos mérle-

gelésre. De mindenki, aki a viszonyokat higgadt szemekkel nézi, csak a legmélyebb sajnálkozással telhetik meg. Mert mit lát? — Azt látja, hogy a *szabadelvű politika hitele meg van rendülve*, — s az antiliberalis áramlatok erkölcsbirói széken ülnek, s a terrorizmus hatalmával nyomulnak előre. S miből folyt mindaz az eszmézet, melyben ma közéletünk nyakig van? Miből folyt az őszinteség teljes hiánya, a kétértelműségek felbarjanzása, melyekbe bele kell ütközniük lépten-nyomon? — miből folyt a társadalmi összhang felbomlása, a kölcsönös irigység és gyűlölet által? — Mind csak abból, a *mit a pártpolitika és a közgazdasági tevékenység jogos összepárosításának* neveztek!

Értekes beismerés — kár, hogy ilyen későn jön.

A nemzetiségi törvény revíziója.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt — mint értesülünk — elhatározta, hogy még a költségvetési vita alatt határozati javaslatot terjeszt a képviselőház elé a nemzetiségi törvény revíziója tárgyában.

Körber kedveskedései.

Az osztrák miniszterelnök, Körber nem politikával, hanem ajándékokkal akarja lecsendesíteni a cseheket, a kik már úgy érzik, hogy a brünni műegyetemen kívül már morvaországi tudomány-egyetemet is kapnak, egy sereg csek középiskolával együtt. Most Prága városának kedveskedik Körber; törvényjavaslatot terjeszt a Reichsrath elé arról, hogy az állam Prága városának tizenhat millió korona segítséget ad közérdekű építkezésekre. A csehek aligha fogják megobstruálni ezt a törvényjavaslatot.

TÁJÉKOZTATÓ.

Febr. 13. A kath. kör választmányi ülése.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 6.

Apponyi elnök ma ismét a rendesnél korábban nyitotta meg az ülést. A honatyák úgy látszik megszivelték az elnöki dorgatóriumot és — legalább egyelőre — szorgalmasabbnak mutatkoznak.

A költségvetési vita mai első szónoka a kormánypárti.

Rabár Endre volt a ki új tagja a Háznak. Mint volt bíró főleg igazságügyi kérdésekkel kíván foglalkozni. A bírói testület az állami organizációban a legnehezebb funkciót végzi és az állam összes alkalmazottai közül a bírótól követeli meg a legmagasabb kvalifikációt. Mindennek dacára a bírói kar nincsen megfelelően fizetve. Ohajtáná, hogy az albirói cím megszüntetessék és a mostani albirák bírói címmel a hatodik rangosztályba soroztassanak, míg a járásbírók és a törvényszéki bírák a hetedik rangosztályba helyeztessenek.

A bírói hivatali helyiségek még a fővárosban sem megfelelők. El lehet mondani, hogy a börtönök majdnem fényesebben vannak berendezve és hogy a bűnösök jobb helyiségben tanyáznak, mint bírák.

Nemzetiségi kérdések.

Szólv ezután a nemzetiségi kérdéssel foglalkozik. Nézete szerint Európában a nemzetiségek sehol sincsenek olyan jó helyzetben, mint nálunk. (Ugy van.)

A bíróságoknál mindenütt respektálják a nemzetiségek nyelvét, pontosan a nemzetiségeknek csak a közigazgatásnál lehet okuk, mert itt az a körülmény, hogy a tisztviselők nem értik a nemzetiségek nyelvét, igen nehezé teszi az érietkezést a felekkel. Most azonban e téren is javulást látunk, a mit a szólv a kormányelnök méltányos nemzeti politikájának tulajdonit.

Megemlíti, hogy midőn Papp József román képviselő a minap azt a hazafias beszédet mondotta, egy román lap Papp József nevét gyászkeretebe tette, ezzel azt akarván jelezni, hogy reájuk nézve ez a képviselő meghalt. Természetes, hogy ezeknek az ultráknak Papp beszéde nem tetszett. Ezután a ruthénekről szól. A ruthéneket nem lehet nemzetiségnek tekinteni, mert teljesen beleolvadt a magyarságba. Üdvözli a földmívelési minisz-

A következő reggel pedig épen nevétség volt.

A kis inas csodálkozva és meglepetten lesett utána. Két órákor a gazdája vasárnapi külsőt öltött magára; fekete kabátba bujt, állógallért tett a nyakára, arra meg vörös pettyes kendőt kötött csokorba; megfésülködött a tükör előtt — külön meghorotvákozott (rendesen csak egyszer szokott hetenként) akkor aztán lement a pinczébe és csakhamar hallani lehetett a tyukok jajveszékését. Néhány perczel később megjelent az utcán, vasárnapi elegánciában, mindegyik kezében egy-egy tyukkal. A gazdának vagy az esze ment el, vagy pedig szerelmes. Ezt már a kis inas is kitalálta.

A 198. számnál az ifju szerelmes szive csaknem szétpattant a nagy dobogástól. Rendkívül nehéz volt a helyzet. Hogyan csengessen? hogyan köszöntse?

Hirtelen elhatározással egy kézbe vette a két tyukot és megnyomta a csengettyű gombját.

Az ifju hölgy maga nyitott ajtót.

— Itthon a doktor ur? — kérdezte zavart mosolylyal.

— Vele kíván beszélni az ur?

— Igenis, szolgálatára.

— Akkor egy negyed óráig türelemmel kell lennie.

— Oh, hogyne, természetesen, igen szivesen; — mondta az ifju, egyik kezében a tyukokkal, a másikban a kalapját tartva.

A hölgy bebocsátotta őt a szobába és aztán becsukta az ajtót.

Idegesen, félénken ült ott, ölében a tyukjaival és hallotta, mint haladt át ő a folyosón. Milyen angyal! Micsoda szemek! A kandalló felett függött az arcképe. Óvatosan, lábujjon lépkezdve, odaosont a kép elé és magához szorította a tyukokat, nehogy bangjukkal elárulják őt.

Később körülnézett a szobában. Igen csinos volt a butorzata. Megérzett rajta a jólet. A kandallón finom porcellán edények, az ablak előtt japán vázákkal teli asztalka, — a fal közepén vagy pohárszék, megrakva hordócskákkal, nippfigurákkal, csecsebecsékkel, valaményi delfti munka.

— Csinos fészek, na! szép pénzt érhet mindez.

— Mialatt ifju hősünk ismét helyet foglalt, gondolkozni kezdett azon, amit az apának előadni készült. A terve világos volt és pompás. Állatorvoshoz természetesen állatokkal jön az ember. Minden a kedve szerint történnék tehát, ha vele a tyukjairól konzultálhatna. Az egyik meghült, a másik nem tojik. Ha aztán hetenkint néhányszor eljöhete a páciensekkel, alkalmá nyílnék megismerkedni az apával és a leányával. Bájos, elragadó teremtés!

Még egyszer felállt, hogy az arcképet csodálja és . . . hirtelen nagyot káromkodott.

A szerelem merevítette-e meg az ujjait, vagy a tyukok szabadultak ki erőszakkal! Azt már nem tudta volna megmondani; a tény csak az, hogy a tollas páciensok a szőnyegen futkostak, az egyik még kotkodácselt is a kandalló mögött.

Mint az örült rontott utánuk az ifju, de tyukokkal nem lehet olyan könnyedén elbánni.

A vörös tyuk elbujt a pamlag alá; a fekete pedig hangos rikácsolással repült az asztalon keresztül, neki egy delfti vázának, amely — knak! — lezuhant a parkettre.

Rövid, de vad hajsza volt ez.

A vörös szőkevény előkerült a pamlag alól, lecsapta az ablak előtt álló asztalkáról az összes japáni vázákat, vészkiáltással termett a kandalló párkányán, ahonnan csörmpölve hullott le két váza, — mialatt a fekete hatalmas ivben átrepült a szobán, egyenest neki a pohárszék üvegdiszének.

Egyetlen pillanat alatt tele volt a padló cseréppel, a sarokban vad viaskodással küzdött egymással az ifju, meg a fekete tyuk — aztán kinyílt az ajtó.

Az apa és ő! . . .

Minden további fejlemény természetes. Hősünk bocsánatért fulladozott, kárpótlást kínált; — az állatorvos pedig felháborodva mutatott neki ajtót.

A legrettenetesebb azonban még csak most következett.

Künn tisztán hallotta, amint az orvos dühében ezt kiáltotta az imádott hölgynek:

. . . »Csakugyan azt kell hinnem, libát vettem feleségül. Nem várhattad ezt a maflát az előszobában? . . .«

tert, hogy a felsegélyezési akciót ujabban hivatalosan nem ruthén, hanem felvidéki akciónak nevezte el. (Általános helyeslés.)

Szólt a ruthének nyomorát nem tulajdonítja kizárólag az ottani zsidóságnak.

Buzáth Ferencz: Akkor nem ismeri a Felvidéket.

Rabár Endre: A baj már a zsidók bevándorlása előtt megvolt, mert a birtokrendezés körül nagy hibák történtek. Természetesen sokat ártott ezután ennek a már enervált népnek a galicziai zsidó paraziták bevándorlása is, de ismétli, hogy a bajnak nem ezek kizárólag az okai.

Ezután rátér a görög katolikus papok helyzetére és hangsúlyozza a görög katolikus papság hazafiságát. Ismerteti a magyar liturgia kérdését is, melyet kizárólag egyházi vonatkozásúnak mond. Ez a kérdés szóló nézete szerint nem tartozik szorosan a parlament elé, de tekintve azokat a nehézségeket, melyeket e kérdésben a pápai szentszék támaszt, kéri a kormányelnököt, hogy a magyar görög katolikusok kérelmét külügyi képviselőnk útján támogassa.

Kubik Béla: Nem kérai, követelni kell!

Rabár Endre: Igenis követeljük, hogy a kormányelnök ne engedjen Rómába hamis információkat juttatni és hogy külügyi képviselőnk győzze meg a római udvart követelésünk jogosságáról. Végül kéri a Házat, hogy ne tekintse ezt politikai, hanem egyházi kérdésnek. (Általános helyeslés.)

Rabár másfél óra hosszat beszélt és egészen próbára tette a Ház türelmét. Ez volt a költségvetési vita leghosszabb, de talán legunalmasabb beszéde is.

Rátkay László azért hozta annak idején a Ház elé a magyar liturgia kérdését, mert azt nemzeti és nem egyházi kérdésnek tekintte. Ilyen alapon is kell annak rendezését a pápánál követelni, különben nem fognak ézni.

Ezután rátér a költségvetésre. Máról holnapra élünk — ugymond — le vagyunk nyomva egy tartományi nivójára. Ily körülmények között keserves dolog a költségvetéssel foglalkozni.

Önálló jegybank, önálló vámterület.

Rátkay ezután az önálló jegybankról szól. Van-e tudomása arról a pénzügyminiszternek, hogy az osztrák-magyar bank két év óta a vidéki bankokkal, takarékpénztárakkal szemben a hitelt a felére szállította le. A miniszter persze ezzel nem törődik. Összegegyűjtött, kimutatott 3—400.000 frtnyi fölösleget s ezt őrizi. Szomorú viszonyok vannak nálunk a pénzügyi téren. — A magyar állam a bélyeg és illetékmentességet úgy ajándékozza, mint a perzsá sa a naprendet.

Szólt ezután az önálló vámterületről.

Második Mohács előtt állunk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hogyan lehet egy nemzetet így elaltatni, a magtíprás Kálváriáján átvezetni. Vagy bárgyu az a nemzet, vagy elvesztette hitét a jövőben. (Ugy van! a szélsőbalon.) 1848-ban a teljes alkotmányosság vétetett törvénybe. Nem a formulás alkotmányosság. Hol van ez a teljesség? Ausztriában abszolút császári hatalom van. Egyesülnek ellenünk a gyűlöletben, Madonnás tiszta zászlókat meggyalázzák, a gyűlölet átérzik hozzánk; akkor mi történik nálunk? A miniszterelnök ledűl a pársitra báránykái közé és fujja azt a nótát, melynek refrénje mindig: jog, törvény és igazság. (Taps a szélsőbalon.) Szeretné, ha Deák feltámadna helyén ott a tulsó oldalon s oda kiáltaná, hogy amit ma csinál a kormány, az gyalázat! Ez a ház a nemzet siralomháza! Szeretné, ha a miniszterelnöknek volna bátorsága megjelenni a bécsi udvarban és megmerné mondani: Felség! Vigyázatok erre a nemzetre. Figyelmeztettek arra a babyloni jelszóra: menetekel, ufarsin, mely a jelen esetben annyit tesz: önálló, független Magyarország.

A költségvetést nem fogadja el. (Zajos tetszés a szélsőbalon.)

Szünet.

Vita a tótokról.

Szünet után

Hódossy Imre szólalt fel. Ismertette a tótok nemzeti törekvéseinek és nemzeti programjuknak történetét, az agitátoroknak titkos munkáját, a mely 1867-ben kátyuba jutott. Kifejti, hogy a tót képviselők mostani vezérszónoka által kifejlesztett program, a mely állítólag a nemzeti törvényen alapul, homlok-egyenest ellenkezik a törvényvel. Ez a program — ugymond Hódossy — a melyet a minap szólaltatott meg a magyar törvényhozás termében a tót képviselők vezérszónoka, az a program mintegy folytatása azoknak a tanoknak, a melyeket a turóc-szent-mártoni Maticza hirdetett.

Itt van a végzetes tévedés. Ha ilyen irányban hajtanók végre az idézett törvényt, az a törvénynek revíziója, vagy inkább megkerülése volna. A tótok követelése a nemzeti törvényben semmiféle alapra nem támaszkodhatnak.

Példákat hoz fel, hogy a nemzetiségek nálunk nyelvi tekintetben annyi szabadságot élveznek, mint sehol. (Zajos tetszés.)

A tót nép egy nyers anyag. Az lesz belőle, amit csinálnak. A pánszlávok régeen kivetették rá hálójukat. Iskola, jó, helyes adminisztráció végleg hozzánk köthetik. (Helyeslés.) Ne engedjük az agitátorokat dolgozni. Az utolsó óra itt van. Bizik a kormányban s elfogadja a költségvetést. (Helyeslés.)

Kubik Béla: 39 év óta csak ígéretek. Eredményeket lássunk!

Rakovszky: Nyuzzák a népet! Ez a közgazgatás!

Tétlen nemzetiségi politika.

Sebess Dénes: A mai tétlen nemzetiségi politika nagy veszedelmet rejt magában. A kolozsvári Uniónak, melyet az összes nemzetiségek kimondtak, nagy alapfundolata volt. Bizonyítják ezt az Unio kimondása után megjelent röpiratok, melyekben a románok az 5 ujjászületésüket hirdetik. Megakarják alapítani, bár Magyarország romjain, a nagy Dákó-Romániát.

A kolozsvári nemzeti muzeumban érdekes adatok vannak a Hóra és Kloska-lázadás történetéről. Ezekből látszik, hogy a bécsi császárságot, az ottani centralis hatalmat a románok mindig olyan tényezőnek tekintették, mely őket uralomra, hatalomra segíti. (Ugy van!)

Sebess után dr. **Nessy Pál** a következő interpellációt intézte a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz:

1. Van-e tudomása az igen t. miniszter urnak arról, hogy a budapesti iskolaszékek valamennyi, egy ellen, a fővárosi közoktatásügyi bizottság pedig egyhangulag állást foglal a német nyelvnek az elemi iskolából kiküszöbölése mellett?

2. Van-e tudomása arról, hogy annak daczára a német nyelv oktatása a főváros elemi iskoláiban zavartalanul folyik, mert a székes fővárosi tanácsnak nincs bátorsága ezen kérdésben állást foglalni?

3. Szándékozik-e az igen t. miniszter ur oly időben intézkedni, hogy a jövő iskolai évben a német nyelv oktatása a főváros összes elemi iskoláiból kiküszöböltessék?

Meghíusított merénylet a montenegrói trónörökös ellen.

Szó volt arról a párbajról, amely angol és német lapok állítása szerint a montenegrói fejedelem két fia közt a napokban lefolyt volna. Ez esettel kapcsolatosan arról értesítettek, hogy e híresztelések csak elferdítve adják vissza az érdekes esetet, a melynek, mint a *Corr. Hungarica* Zarából jelentik, ez volt az alapja és előzménye.

A mikor Danilo montenegrói trónörökös nemrég visszatért külföldi utazásáról és Catta-

róban partra szállott, az ottani rendőrségnek feltűnt, hogy a parton egy igénytelen külsejű, alacsony termetű emberke nyugtalanul jár fel s alá s folyton arra a helyre igyekszik, a hol a trónörökös kiszállandó volt. A rendőrség kérdőre vonta a gyanus alakot s megállapította, hogy az illetőt Ivánovics Szávának hívják s valamikor Miklós montenegrói fejedelem ordonánctisztje volt. Ilyen minőségben körülbelül tíz év előtt a fejedelem paracsára nűl kellett vennie egy meglehetősen rossz hírű leányt.

Ivánovicsot azután elküldték egy milánói katonai iskolába magasabb kiképeztetés végett, felesége Cettinjében maradt s férje távollétében egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Ivánovics Milánóból szemrehányó levelet irt a fejedelemnek, a kitől Montenegroba való visszahelyezését követelte; de midőn tagadó választ kapott, visszaküldte szétdarabolt rendjeleit, lemondott a katonai rangjáról s egy újabb fenyegető levéllel válaszolt. Ennek folytán a fejedelem megkeresésére Ivánovicsot egy szép napon Triestben elfogták s vizsgálati fogságba helyezték, bár hat hét után bizonyítékok híján szabadon kellett bocsátani.

Ekkor Ivánovics Boszniába, majd onnan Délmagyarországba és Szerbiába ment, sürűn ériatkezett mindenütt a montenegrói emigránsokkal, irt egy sereg röpiratot Montenegro zialt viszonyairól s végül mint titkos politikai ágens Milán király szolgálatába állott. E mellett sohasem titkolta azt a tervét, hogy amint csak szerit ejtheti, bosszút áll vagy a fejedelem, vagy fiai valamelyikén. Kiebezve és lerongyolva indult tehát most Ivánovics Cattaróba, hogy gyilkos szándékát végrehajtsa.

A fejedelem megérkezését már elmulasztotta, mert az kivételesen a szokott kikötési helye előtt szállt partra s onnan egyenesen Cettinjébe utazott. A Danilo herceg elleni merényletet idejekorán meghíusította az osztrák rendőrség. Ivánovics Száva pedig fogságban van, a hol szomorú történetének elmondása után türelmes vallomást tett. Legitimáló iratain kívül töltött revolvert is találtak nála.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

Beöthy László főispán elnökelt, jelen voltak:

Rimler Károly, Miskolczy Ferencz, Rádl Ödön, Mezey Mihály, Sipos Orbán, Papp Miklós, dr. Konrád Márk, dr. Baróthy Akos, Hlatky Endre, dr. Nagy Géza, Mihely Adolf, Sulyok István, dr. Grám Károly, Varró Domokos, Frankó Endre, Dús László.

Az ülés megnyitása után felolvasták a polgármester-helyettes jelentését a közigazgatás január havi eredményéről. A jelentés főbb adatait a következőkben közöljük:

A **közegészségügy** Nagyváradon január hó folyamán minden tekintetben jó volt. A hevenyfertőző betegségek is kevesebb számmal és csak szörványosan mutatkoztak. Roncsoló toroklob 4 esetben, 2 halálzással; vörheny 4 esetben, 1 halálzással; hökhurut 3 esetben, 1 halálzással; hagymáz 3, kanyaró 2, bárányhimlő 3 esetben fordult elő, halálzás nélkül. — Január hóban élve született 82 fiu, 72 leány, összesen 154 gyermek; — elhalt 69 férfi, 48 nő, összesen 117 egyén. Városrészek szerint elhalt: Újvároson 30, Olasziban 33, Váralja, Velence és Csillagvároson 14, a kórházakban 40. Öt éven aluli gyermek 32 halt el. Szegény beteg 692 gyógykezeltetett az országos betegápolási alap terhére.

A **közbiztonsági** állapot jónak mondható, mert nagyobb bűneset nem fordult elő, kisebb jelentőségűek pedig, a téli munkahiány daczára

aránylag nem nagy számmal fordultak elő. Lopás 48, súlyos testi sértés 1, könnyű testi sértés 8 és sikkasztás 6 esetben volt bejelentve. — Nyomozás teljesített még a kir. ügyészség elrendelésére 9, más hatóságok megkeresésére 149 esetben. Letartóztatva volt összesen 73 egyén. Ezek közül a kir. ügyészséghez, illetve bírósághoz átkisérletett 6, eltolonczoltatott 67. Kihágási feljelentés 133 esetben tétetett. — Egy halálos vasuti elgázolás, 2 öngyilkosság, 1 öngyilkossági kísérlet és 2 kisebb tüzeset történt.

A közadók január havi bevételi eredménye kedvezőnek mondható, mert 2271 kor. 35 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt pedig:

kincstári adóban	—	—	16730	kor.	40	fill.
kamatokban	—	—	511	>	42	>
betegápolási pótdobban	—	—	569	>	58	>
kamatokban	—	—	13	>	01	>
hadmentességi díjakban	—	—	373	>	28	>
kamatokban	—	—	5	>	31	>
bélyeg- és jogilletékben	—	—	758	>	88	>
kamatokban	—	—	26	>	02	>
iparkamarai illetékben	—	—	604	>	09	>
tőzsdebérbén	—	—	748	>	92	>
házaló adóban	—	—	61	>	80	>
fegyveradóban	—	—	6	>	—	>

mely összegek a kir. adóhivatalba beszállítottak.

Törvényhatósági utadóban 2277 kor. 73 fillér, kamatban 90 kor. 01 fillér folyt be. A behajtás folyamatban van.

Az I. foku iparhatóság által január hóban 28 iparigazolvány adatott ki, ugyanezen idő alatt 9 iparüzlet szűnt meg.

A havi jelentést tudomásul vették.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy meglátogatta a községi polgári finiskolát és az Auspitz tanintézetet s megfelelő eredményt konstatait. — Tudomásul vették.

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt év december havában az egyenes állami adók befizetése kedvezőlenebb volt, mint az előző év december havában; az egész 1901. évi egyenes adóbefizetés azonban tetemesen kedvezőbb az 1900. évinél. — Tudomásul vették.

A többi szakelőadók jelentései nemlegesek voltak.

A közegészségügyi bizottságba a közigazgatási bizottság részéről Busch Dávid v. főmérnök, Guttman József építész és Nyíry György gyógyszerész küldettek ki.

A báró Gerliczy-szülő mellett a vasutvonalon át a hegyre vezető út átérésénél egy állandó őrszem és egy lámpa felállítását sürgette a város az államvasutaktól. Az ügyben egy bizottság járt a helyszínen s a rég húzódozó ügyben az a véleménye, hogy az állandó őrszem felesleges, a lámpa azonban annál szükségesebb ezen a veszélyes átjárón — ahol a gyakori vonatokon kívül tolatásokat is végeznek, — a lámpa felállítása. A közigazgatási bizottság ilyen értelemben határozott.

Takács Lajos volt vámközvetítő a polgármester-helyettes helytelen kezelése miatt állásából elbocsátotta. Ez ellen Takács közvetlen a miniszterhez felebbezett s kérte állásába visszahelyezését. A miniszter szabályszerű tárgyalás végett leküldötte a közigazgatási bizottsághoz. Mivel az ideiglenesen alkalmazottak elbocsátása teljesen a polgármester discretionális joga, — a felebbezést hivatalból elutasították.

Horváth János volt vámmellenőr és Beczkay Artur volt vámfelügyelő szintén megfelebbezték elbocsátásukat, de a fentebbi okokból a felebbezéseket elutasította a közigazgatási bizottság.

Néhány apróbb ügy elintézése után véget ért az ülés.

UJDONSÁGOK.

* Uj prépost. O császári és apostoli királyi Felsége Argalács Márk premontrai-rendi kanonoknak és jászóvári perjelnek a Szent Péterről nevezett nagyváradhegyi címzetes prépostságot adományozta.

Febr. 13. Kath. Szabad Liceum böjti estélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Febr. 27. Kath. Szabad Liceum böjti estély a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum böjtiestélye a főgimnázium dísztermében este 6 órakor.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium dísztermében d. e. 11 órakor.

Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* A jogászegylet felolvasása. A jogászegyletben holnap, szombaton folytatja nagyszabásu tanulmányának felolvasását dr. Plopu György táblabíró. Erre vonatkozólag vettük a következő sorokat:

Dr. Plopu György kir. ítélőtáblai bírórur a folyó hó 19-én a Jogászegyletben »Erdőköcsi alapelvek a magánjogban« czim alatt megkezdett felolvasását szombaton, február 8-ikán este 5 órakor a kir. törvénykezési épület I. emeleti tanácstermében folytatni fogja, melyre az egylet tagjait és az érdeklődőket meghívja

o »Jogászegylet« elnöksége.

* A város költségvetése. A belügyminiszter visszaküldötte Nagyvárad város 1902. évi költségelirányzatát, a jóváhagyási záradékkal ellátva. A város bevétele 1,367.456 kor. 85 fillér, a kiadás 1,608.471 kor. 53 fillér, s így 241.014 korona hiány mutatkozik. Ennek a fedezésére a miniszter az 5%-os iskolai, 2%-os ipariskolai és a 3%-os óvodai adóval együtt 47%, közközlőt engedélyez. Némi észrevételeket is tesz a miniszter. Nevezetesen kéri az iskolaépítésre a költségvetés szerint felveendő 300,000 koronára vonatkozó közgyűlési határozat felküldését, jóváhagyás végett. Kifogásolja, hogy a költségvetésben az alkalmazottak illetményei nem felelnek meg a szervezeti szabályzatba felvett állásoknak. Rámutat, hogy egyes rendszerezett állások betöltve nincsenek s helytőlők nem rendszeresített alkalmazottak vannak. Meghagyja a miniszter, hogy jövőben teljesen ragaszkodjanak a szervezeti szabályzathoz, ami pedig nem felel meg a viszonyoknak, módosítsák a szabályzatot, hogy az összhang meg legyen.

* Sok a tanítónő. Már megirtuk, hogy Pestmegye területén a férfitanítók mindegyre fogyó számával szemben a tanítónők száma aggasztóan növekedik. E bajon egyelőre egy rendelettel segített a miniszter, amely szerint a megye területén egyelőre nem neveznek ki tanítónőt. De ez a szimplóma, ugy látszik, országos. Erre vall legalább az az újabb rendelet, amelyet a miniszter a tanítónők számának korlátozására bocsátott ki. A rendelet szó szerinti szövegében így hangzik:

Az utóbbi években a leányövendékeknek a tanítónői pályára való özlése oly nagy mértéket öltött, hogy a képesített, de alkalmazás nélkül maradt tanítónőknek egyre növekedő száma, komoly társadalmi baj következtetésére vezethet. Tekintve ezt, valamint a törvénynek azon rendelkezését, amely a tanító- és tanítónőképzés feladatát külön-külön intézetekre ruházza; szükségesnek tartom, hogy a tanítónőjelöltek részére a tanítóképzőkben tartandó ugy osztály, mint képesítő-vizsgálatokat végképp megszüntessem. Erről a királyi tanfelügyelőséget azzal értesitem, hogy a törvény rendelkezésének érvényt szerzendő, ily értelmű kérelmeket már saját hatáskörében elutasítsom.

Az a nagy kérdés, mely a nők megélhetésének és kenyérkeresetének nehezen megoldható problémáját teszi, így tehát ismét új nehézséggel gyarapodott.

* Esküvő. Balogh László nagy-szalontai orsz. képviselő kedves és nagyműveltségű hájos leányát Ilonát tegnap vezette oltárhoz Nagy Aladár cs. és kir. méneskari huszárlőhadnagy.

* Zana Ágoston a sár és kavicsról. Tudvalevőleg Zana Ágoston legelőbbet fáradt azon pár évvel ezelőtt, hogy a sár és kavics szállításánál elkövetett csalások felderítettessenek. Zana tegnap egy beadványt intézett a helyettes-polgármesterhez, a melyben ismét előhozza a sár- és kavics panamát; panasolja, hogy a kir. törvényszék ítélete szerint a város kárát ki kellett volna a számvédegségnek számítani s polgári uton behajtani a panamában szereplőkön. Majd újból a csalásról szól a beadvány s követeli a helyettes-polgármestertől, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen ismertesse a panama történetét s ez által az új városatyák is tudják meg, hogy kik károsították meg a várost. A beadványát egy bibliai hasonlattal végzi Zana. Zavarják ki — ugymond — a törvényhatóság szent csarnokából a kufárokat, akik a város vagyonára törnek. — Kiváncsiak vagyunk a beadvány sorsára.

* Rákóczy bírtok magyar kézem. Hir szerint Szemere Miklós megveszi Windischgrätz hercegtől a pataki uradalmat a várral együtt. Ha ez a hir igaz, ugy két évszázad múltán újra magyar kézre kerül a Rákóczy sárospataki vára.

* Kutya kérdés a közigazgatásban. Mintegy hat évvel ezelőtt elhatározta Nagyvárad város hegyi választmánya, hogy a hegyen nem szabad kutyákat tartani. Heves, nagy vita után foglalták szabályzatba ezt a határozatot. 1898-ban Dániel Lajos hegyi lakost 39 társával együtt feljelentették kutyatartásért, a rendőrség azonban visszautasította a panaszt, mert a kutya tilalmat kimondó szabályzat nincsen a miniszter által jóváhagyva. A közigazgatási bizottság azonban kimondotta a rendőrség illetékességét s ítélethozatalra utasította a kihágási bíróságot, hogy hozzon ítéletet. Ezen közigazgatási határozatot azonban Dús László v. főgyógyász megfelebbezte. A rendőrség azonban 10—10 korona büntetésre ítélte a kutya-tulajdonosokat. Tegnap került harmadfoku elbírálás végett ez az ítélet a közigazgatási bizottság elé. Az elítéltek felebbezésükben azt vitatják, hogy az ügy már elévült. Hosszasan vitatkoztak a többé-kevésbbé jámbor cerberusok felett. Végre is abban állapodtak meg, hogy a Dús László által benyújtott s a miniszterium utasítottjába tévedt felebbezésnek legalább a másolatát bekérik, mielőtt kimondanak a Sajók, Tiszák, Bodrik és más hasonló négy lábuaq gazdjára a büntetést.

* A váradvelencei rendőrőrs hely. A váradvelencei állomáson ezentul rendőrőrs hely lesz. Az államvasutak üzletvezetősége ugyanis a v. velencei állomáson a rendőrség részére ügyeleti szobát ajánlott fel. Gerő Armin főkapitány tegnap megtekintette a felajánlott szobát, azt elfogadta, annál is inkább, mivel az államvasut fűteti, világítja és látja el telefonnal. Az új őrhelyre 6 rendőr legény kerül, 24—24 órai felváltással. Így a rendőri szolgálat végre Velenczén az állomáson is permanens lesz.

* Találtatott egy létra, egy sétatábla és egy zálogjegy. Igazolt tulajdonosa átveheti Mendelényi Béla rendőrfogalmazónál.

Tetten ért betörők.

Tegnap óta egy hirhedt betörő van rendőrségünk kosztján, Orosz Gábor fegyházviselt bandita, ki rovott multa életét s bünei halma-zát nem kevesebbel, mint azzal szaporította, hogy Duró János és K. Nagy Pál rendőrökre, kik éppen a Fekete László-féle korcsma közelében lévő boltajtó feszegetésében zavarták meg őt és »érdemdus« társait, revolvert ráutott s tisztán a kötelességtudó ügyes rendőrök

éberségének köszönheti, hogy tegnap bünei rovata csak betöréssel és nem emberléssel is szaporodott.

Tegnap virradóra Duró és K. Nagy rendőrök a Fekete László-féle korcsma előtt haladva, három gyanus alakot láttak, kik éppen egy közeli boltajtó fészegetését hagyták volt félben. Óvatosan igyekeztek megközelíteni a gyanus kinézésű embereket, de ezek megszélvén a rendőrök szándékát, gyorsan odább állottak ketten, egyedül hagyván Orosz Gábort, hadd vágja ki magát a hinárból a betörések terén tapasztalt, a fegyintézetek vidékein világlátott bandita.

A rendőrök kérdőre is vonták a szokatlan időben feszítővassal kódorgó, híres egyént, ki válasz helyett revolvért rántott s elordította magát:

— Halál fia, a ki közeledni merészel!

Rendőreinknek egy váratlan pillanatban sikerült ártalmatlanná tenni a veszedelmes betörőt. A rendőrségre kísérték, hol beletörődve kényszerhelyzetébe, vigan fogyasztja a rabkoszlot.

Azonban a rendőrség czelláját a két hűlen czimbora, *Forrás* Sándor és *Végner* Miska szintén börtönlátott legények sem kerültek el, kiket rövid időn belül *Murvai* és *Bott* rendőröknek sikerült a Madár-utcán elcsipni.

Együtt lévén a jómadarak, a kihallgatás kezdetét vehette, melyen egyforma turpissággal igyekeztek előbb egymásra háritani, majd pedig tagadni az egész dolgot. A revolver, feszítő-vas s a házmotózás alkalmával előkerült lopott és rabolt dolgok azonban éppen elegendő corpus delictik arra, hogy kiderüljön az igazság.

Még folyik a nyomozás s egyre szaporodik a bűnhalmaz.

EGYESÜLETEK.

Az O. P. E. közgyűlése.

Az *Országos Pázmány-Egyesület* 1902. évi márczius hó 8-án délután 3 órakor, a Budapesti Katolikus Kőr dísztermében tartja negyedik *rendes évi közgyűlését*.

Napirend: Délelőtt 10 órakor szent mise a szemináriumi kápolnában. Délután 3 órakor a közgyűlés.

Tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Főtitkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés.
4. A bíráló-bizottságok jelentései.
5. Ellenőr és 60 választmányi tag, továbbá 3 számvizsgáló választása.

6. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok 25. §-a értelmében három nappal a közgyűlés előtt az elnöknek írásban bejelentendők.

A tagok írásbeli meghatalmazással, az egyesületi tisztviselők kivételével, más tagot is megbízhat képviselővel. (26. §.)

Este 7 órakor vacsora a Kath. kőr. vendéglőhelyiségében, mely egyszerűen a római zárando-
kok ismerkedő estéje.

Budapest, 1902. január 31-én.

Dr. Margalits Ede,
elnök.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur engedménye alapján a közgyűlésre utazó vidéki tagok kedvezményben részesülnek, nevezetesen az I. osztályon II. osztályu, a II. osztályon III. osztályu jeggyel utazhatnak. E jegyek márcz. 6-tól márcz. 20-ig érvényesek. Az igazolványokat dr. Sziklay János főtitkár (Budapest, I., Attila-utca 39. sz.) küldi meg a jelentkezőknek.

Igazságszolgáltatás.

A nyomor miatt.

Nyomozó helyzetben, nehéz gondoktól gyötörve szánta rá magát *Szlabey* Gusztáv cipész a végzeteljes lépésre, mely miatt tegnap a vádlottak padján ült. Nem kapott munkát, egy betevő falat sem volt a háznál s hét piczi gyermeke éhségtől csigázva sirt keservesen. Itt volt a házbér fizetés ideje s a házigazda kijelenté, hogy kiköltözteti, ha nem fizet. Ilyen kétségbeesett helyzetben, hogy könnyű szerrel pénzre tegyen szert, váltót hamisított Dr. *Weisz* Márton és néh. *Voncz* Zsigmond nevére, kikhez bejáratos volt. A Kereskedelmi és Ipar Bank azonban a váltót nem számította le, mivel az aláírások szerfölött gyanusnak tünnek fel, hanem a rendőrséget értesítették, a hol *Szlabey* bevallotta, hogy az aláírottak tudta és beleegyezése nélkül írta alá az illetők nevét.

A kir. ügyészség magánokirat hamisítás büntette miatt helyezte *Szlabeyt* vád alá s ügyében *Fassie* Pál kir. törvényszéki bíró elnöke alatt tegnap lett megtartva a vég-tárgyalás.

A vádlott nyomorát hozza fel tette okául. Az éh-ég s az a tudat, hogy nem fizetés esetén egész családjával télviz idején a szabad ég alá kerül, késztették a végzetes lépésre. Tördelmes vallomást tesz.

Dr. *Weisz* Márton orvos előadja, hogy a vádlott járatos volt hozzá s több ízben kisegítette a nyomorból s ezen alkalommal is segített volna, ha újból bizalmasan fordul hozzá. Kijelenti, hogy ha előbb öt értesíti a Bank, úgy annak a kijelentésére is hajlandó lett volna, e szegény becsületes s tisztán a rettenetes helyzet folytán megtévedt embert ő felhatalmazta nevének aláírására, csak hogy a nyomorban lévő családot a családfő elítélésével még nagyobb nyomornak ki ne szolgáltatassa. Nézete szerint ezen embert rossz szándék nem vezethette.

A bizonyítási eljárás befejezése után a kir. törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett a legenyhébb büntetést alkalmazta és *Szlabey* Gusztávot magán okirat hamisítás büntetésében bűnszék mondván ki, *6 hónapi börtönrre ítélte*.

A vádlott felmentésért felebbezett.

Uj közigazgatási bíró. A »Budapesti Közlöny« jelenti, hogy a király a miniszterelnöknek a minisztertanács nevében tett előterjesztésére dr. Szinyei-Merse József miniszteri tanácsosi címmel felruházott földmívelésügyi miniszteriumi osztálytanácsost, az 1891. XVII. törvényezikk 41. §. 4. pontjának gyökerező akadály alóli egyidejű felmentés mellett a közigazgatási bíróságokhoz ítélő bíróvá ki-nevezte.

TANUGY.

A tanítói nyugdíjtörvény revíziója.

A kultuszminiszteriumban immár befejezték a nyugdíjtörvény küszöbön álló revíziójáról való tanácskozásokat s most Klauzál tanácsos dolgozik a javaslaton. E szerint a *gyógypedagógiai* intézetek tanítóit kivették az országos nyugdíj hatásköréből és tisztai nyugdíjat utalványoznak részükre.

A *polgári* iskolai tanárokat azonban továbbra is meghagyják a tanítói nyugdíj mostohább elbánása alatt. Ugy értesülünk, hogy a mérlegkészítő szakember erre nézve még csak utasítást sem kapott a számítások megtételére. Ugyancsak a mérlegkészítő szerint biztosra vehető, hogy *megmarad a negyven éves szolgálati idő*. A tanítói földek jövedelmét a *kataszteri érték kétszeresével* fogják fölbecsülni és a *gazdasági* ismétlő iskola száz koronás díja is számít a nyugdíjba. A tisztai nyugdíjra számító polgári iskolai tanárok közt persze nagy az elégtelenség, annyival is inkább, mert az alkotmányos korszak ele-

jén az első állami polgári iskolai tanárok tényleg tisztai nyugdíjban részesedtek.

Erre a hírre vonatkozólag kaptuk a *párkányvidéki* tanító-egyesületnek egy nyilatkozatát, a mely a fent jelzett kiszivárgott hír kapcsán újlag *felhívja az ország összes tanítóit* s különösen ama *200 tanító-egyesületet*, amelyek ez ügyben már eddig is rendkívüli gyűléseket tartottak, hogy ne nyugodjanak meg mindaddig, míg teljesen nem biztosítják jogaik megvédését. A fenti hírek szerint el lehetnek a tanítók készülvé, hogy sérelmeiken a memorandumoknak özöne sem fog segíteni. Ha tehát a tanítók ez uton nem nyernének meghallgatást, lépjenek a cselekvés más terére, amely biztosan célhoz vezet. Ugyanis minden tanító-egyesület (de ezzel névben nem szabad!) küldjön saját kebeléből 2—3 tagot a *kerület országgyűlési képviselőjéhez*, kinek nemcsak jóindulatát, hanem a tanítók ügyének tárgyalása alkalmávali védelmét és *legfőképen szavazatát* már előre is megnyerni sziveskedjenek.

A tanítók kérelme jogos és méltányos. Mostani állapotjuk, még azon esetben is, ha a fenti hírek szerint nyernének elintézet, nemcsak lesújtó, hanem lealázó is. Megjegyezzük, hogy újra gyűlésezni felesleges. Elegendő, ha a helybeli tanítói kar az egyesület nevében fölkeresi a kerület országos képviselőjét. Ezt a kevés fáradságot föltétlenül és azonnal megtenni ne késsenek! A hol pedig gyűlést nem tartottak, forduljanak memorandum-ívekért a *kobólkúti* (Esztergom megye) plébániái hivatalhoz s gyűléseiket megtartván, fentiekhez hasonló értelemben járjanak el.

További mihez tartás végett a deputációk eljárásának eredményeiről egy-egy levelezőlapnyi értesítést kér a *párkányvidéki tanító-testület*.

IRODALOM.

Előre!

Az *Apró csillagok* után megjelent az *Előre*. Már ez is sejteti, milyen lehet a színvonala, ha az »Apró csillagok« után következnek! Nem kevésbé biztató azonban, ha a szerkesztőség tagjait veszzük kissé szemügyre.

Van a lapban három vers, két elbeszélés, egy filozofiai elmefuttatás és egy beköszöntő cikk, azonfelül néhány apró czikk. Mindezekhez négy név és egy álnév szerepel szerzők gyanánt: *Haraszty* Lajos, *Adler* Sándor, *Dulka* Ákos, *Nagy* Andor és *Mortimer*.

Ezek közül biztos tudomásunk van róla, hogy egyik ur nemrég a hatodik osztályban másodszer és döntőleg megbukott s miután önmagát nem tudta kinevelni, beállt nevelőnek. A másik ur jelenleg nyolczadikba jár, de tizenegyedikben kellene lennie. A harmadik jogásznak adja ki magát s bizonynyal az is lesz, ha az érettségét második nekirugaszkodásra sikerül letennie. Van olyan is köztük, a ki nem bukott el az érettségén, mert még nem is jutott odáig.

Ezek után a cikkekről fölösleges megemlékeznünk; valószínűleg azok a nyomdafesték előtt már irkát — és szekundát láttak.

Daczára, hogy a színházi rovatban *hivatott kéz* mond bírálatot Tágma királynőről, ez az új lap csak annyiban különbözik az »Apró csillagok«-tól, hogy míg annak horitékján volt a csillag, virág, füzér és csokor, addig az »Előre«-ben a tartalom van Koszoru, Csokor, Dalfüzér, Uj csillag.

A lapocska tartalmát aktualissá teszi egy hirdetés a »Gözmosóda« részére, mely mondatom célzás nélkül van idevetve.

Annyi tény, hogy Váradon sok kellemetlen és hóbortos szokás divik. Tavaly télen volt a névtelen levelek, most meg a névtelen szerkesztők neve alatt megjelenő szépirodalmi lapok szezonja. Ez mégis jobb annyiban, hogy farsangkor jelenvén meg, az ember ha nem bosszankodik, el is mulat rajtuk.

Es csak akkor, mikor okát kutatja annak, hogy mi tulajdonképen igazi oka eme *szépirodalmi* rohamnak, jut eszébe *Kalzac*-nak következő mondása:

»Ha az egész világ puposhátú, szörnynek nézik az egyenes természetét.«

Irodalmi értesítés!

1. A »Szent Olivasmányok az év különböző ünnepeire« II-ik bővített kiadás, képekkel, diszes vászonkötésben; ára 2 kor.

2. »Elmélkedések a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedéséről és haláláról« vászonkötésben, képekkel; ára 1 kor.

3. »Szűz Mária a mi Anyánk« üdvös beszélgetések, diszes vászonkötésben, képekkel, ára 1 kor.

Mindezen könyvek egyházi jóváhagyással bírnak. Bérmentve küldetnek. Lelkészek ergass. is megkaphatják.

Megrendelhető Kovács Jázon áldozópapnál. **Mária-Pócsón**, Szabolcs m.

A kereszténység jogi helyzete a római birodalomban. Irta **Vargha Dezső** dr. Budapest, 1901. 8-rét, 83 lap. Ara 1 korona 60 fillér. A Szent István-Társulat Tudományos és Irodalmi osztályának kiadása. Vargha Dezső dr. hazánkban azon nagyon kevesek közül való, a kik az általános egyháztörténetet művelik. Legújabb munkája egy nagyon modern kérdéssel foglalkozik, amely vagy tíz esztendeje tartja lekötve a tudományos világ érdeklődését: **a kereszténység jogi helyzetével a római birodalomban.** Miért üldözték a római császárok a keresztényeket? Mi volt ennek az üldözésnek jogi alapja? E kérdéseket vetik fel maguknak a tudósok s meglehetősen változatos rajuk a felelet. Meglepető első sorban az a téma, a melyet Vargha állapít meg, hogy t. i. a modern kritikai történetírás előtt az őskeresztény hagyományok lényegükben megállapítják helyüket, például a mártýrok rengeteg nagy számára vonatkozólag.

Az őskeresztény irodalom világitásánál is azután Vargha sorra veszi Allard, de Blant, Neumann, Mommsen, Conart, Duvay, Ramsay stb. (a legrégebb tudósokat nem számítva) nézetét az üldözések okáról, a keresztények jogi helyzetéről. Egyiket sem fogadja el, hanem megalkotja a magáét, a mely hatálan nem is mondja ki az utolsó szót, legalább méltóan sorakozik ama nagynevű tudósok véleményéhez.

Az üldözések okát Vargha magában a keresztény kvalitásban tartja, azaz ebben: elég volt, hogy valaki magát kereszténynek vallja s mártýromsággal büntették. Ezen meggyőződésének megokolásában s ugyanezen keretében a nagyépeztettség iró ritka és széleskörű tudást mutat be egy az őskeresztény, a görög-római birodalomban, valamint az újabb történeti tudományban.

Ha Vargha munkája valamelyik művelt nyugati nyelvre jelent volna meg, nevét egyhangúlag besoroznák a fönt említett elsőrangú tudósok közé. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR.

Pénteken: New-York szépe. (Itt először.)

Szombaton: New-York szépe. (Itt másodsor.)

Vasárnap: New-York szépe.

New-York szépe. Amon Margit, Lányi Edith, Székely Anna, Kulinyi Mariska, Nyáray Antal, Bérczi Gyula, Pintér Imre, Krasznay Andor, Erdélyi Miklós, Fűredi József, Perényi József, Dési Alfréd s az operett-személyzet minden számottevőbb tagja száll ma este sorompóba a »New-York szépe«-nek érdemes, nagy sikert biztosítva. Bérczi Gyuláné tanította be a táncokat, mik e darab hatásának jelentős tényezői. A legváltozatosabb, teljes új ruhátárt követelte. Egyszóval a mai bemutató nagy sikert jósol. A darabot Pintér rendezi.

New-York szépe. A modern tánc-operettnek igazi típusa a »New-York szépe«. Csupa szín, tarkaság, bizarság, jókedv és muzsika. Összes eddig magyar színpadon bemutatott operett rokonai kölcsönöztek a »New-York szépe« páratlanul gazdag muzsika raktárából. Nagyvárad bemutatójának különös szenzációja lesz a kiállítás. Egy kis vagyont költött a darab kiállítására a színház vezetősége. Egy-egy diszlet maga érdemes látivaló lesz. Hogy pedig jókedvben, bohóskodásban, játéokban, énekekben táncban mit fog produkálni a társulat méltán híres operett személyzete, arra nézve már az eddigi próbák is a legszebbet és legjobbat jósolják. A darab három estén kerül egymásután színre.

Uj darabok. A »Páholy«, »Zsába«, »New-York szépe« bemutatói után még egy sereg érdekesebbnél érdekesebb premiert ígér a színház vezetősége. Az új darabok közül nagy szenzációra számíthat a »Dada« Bródy Sándor hatalmas erkölcsrajza, melynek bemutatóján az illusztris szerző is jelen lesz. Ragyogó estét ígér a »Csepürágók« című operett, melynek fényes diszletei Budapesten készülnek. A »Vestaszűz«-et nagy áldozattal szerezte meg a színgazgató s ez a boja, színes muzsikájú operett, melynek meséje is diszkrétebb a hírénel, szintén mihamar színre fog kerülni. »Lotty ezredesei« szintén szenzációs sikert ígér s valószínű, hogy ezt a sikert egy igen érdekes vendég szereplés fogja fokozni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 132.

Idénybérlet 122.

Ma, pénteken, 1902. február 7-én

New-York szépe.

Operett.

S Z E M E L Y E K :

Bronson Habakuk — — —	Pintér Imre
Harry, fia — — —	Nyáray Antal
Kurt von Mordkerl — — —	Bérczi Gyula
Snifkins, színházigazgató — — —	Csatár Győző
Cora, leánya — — —	Székely Anna
Kennet Mugg komikus — — —	Fűredi József
Violet Gray káplár — — —	Lányi Edith
Patsi Pattatu gróf — — —	Krasznay Andor
Fricot, szakács — — —	Vank István
Fifi, a leánya — — —	Amon Margit

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr., Tamlászkék 1 frt. Erkelvülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkelvülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zartszek 50 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárváltás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szombaton, február 8-án

New-York szépe.

Operett.

MULATSÁG

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 8. Katholikus kör bálja.
Febr. 9. Nyomdászok bálja a Zöldfában.
Febr. 9. Református bál a Fekete Sasban.
Febr. 11. Tűzoltó bál a Zöldfában.
Márcz. 1. A nőgyelet hangversenye

A katolikus kör bálja.

Holnap lesz a báli szezon legutolsó, de legfényesebb elit-bálja, a katolikus bál. A rendezőség már teljesen befejezte az előkészítést nagy munkáját. Szétküldötték 800 meghívót Nagyvárad és Bihar megye előkelő családjainak s amint értesülünk, a 800 meghívónak lesz is páratlanul szép eredménye. Nemcsak Nagyvárad előkelő bálozó családjai jelennek meg ezen a bálon, hanem a vidékről is számosan jelezték már érkezésüket. Ily nagyszámu és előkelő vendégsereg fogadására a kath. kör agilis vigalmi bizottsága készen áll. Gondoskodtak gyönyörű táncrendekről (saját maguknak elegáns rendezői jelvényekről), kitűnő katonai és cigányzenéről és hogy elegancia tekintetében se maradjon hátra a katolikus bál, ugyanazt a teremdiszítést fogják alkalmazni, amely a tegnapielőtti tiszti bálon méltán meglepte a közönséget. — A bál, mint mindig, ezúttal is a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben fog megtartatni; kezdete 9 órakor. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók szerkesztőségünkben és a kath. kör szolgájánál.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irta: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kolosváryné-Korányi Ilona.

A fölvilágosítást első közből a szemtanu által kell kapnia, mert ha csak én közlöm vele a dolgot, azt hiheti, hogy csalódom vagy tulzok. Ily esetben az ember még a remény árnyékába is kapaszkodik. Üljön le s írja meg neki a történeteket. Levele szavaimnak bizonyítékul szolgál majd... Különbben még képes volna az után a teremtés után Scheweingingenbe szökni. A levelet kikerülhetetlenül szükségesnek tartom!

— Igaza van, — felelt Osnowski, — az szükséges! — s Polanieczki iróasztalához ült. Stas azalatt lázasan járt föl s alá a szobában.

— Az élet ironiája! — elmélkedett magában. — Mert nem nevezhető-e annak a csapás, a mely a költőt érte? Mert mi tulajdonképpen ez a Castelli kisasszony tüntető ártatlanságában, s romlott lelkületében? Mi Osnowski, feleségébe vetett hitével? Mik Annette asszony, az erényhősnő ideggörccsei, s mi a becsületes Maszkóné erkölcsös fölháborodása? Nevetséges, nyomorult komédia, a melyben egymást csalják az emberek! Amitás, szemfényvesztés, hazugság az egész élet!

Keserű gondolatok, a melyek saját lelkiismeretének mérlegét képezik. De, volt-e joga elítélni Castelli Linát? Mennyivel jobb, mennyivel kevésbé bűnös ő? Amaz megcsalt egy becsületes embert, egy léha, haszontalan piperkőcczel, ő pedig üres, szivtelen bábnak föláldozta a hitvesi hűséget! Nemtelen ösztöneiknek engedtek mindketten. Csakhogy Linette megszegte az adott szót, s ő megszegte az esküt. Joga van-e tehát követ dobni reá?

Osnowski megírta levelét:

— Kiméletesen adtam tudtára a valót, — mondta, — de nem hallgattam el semmit. Isten adjon erőt a szegény fiúnak! Tudassa kérem velem, hogy vette a dolgot. Isten vele!

Távozott.

Polanieczki eihatórozta, hogy azonnal fölkeresi a költőt. Az utcán Swirskivel találkozott, a kinék elmondta a történeteket. Eppen most igyekszem Zawdowskihoz, — fejezte be beszédét.

Alig haladtak azonban néhány lépésnyire:

— Nézze ott jön! — szólt Swirski.

— Hol?

— A tulsó járdán. Egy mértföldnyiről megismerném. Mérjen reá egyetlen csapást, barátom... hadd essen túl rajta... En szököm... ehhez nem kell tanu.

— Igazán nem, — felelt Polanieczki.

A költő meglátta őket. Gyors léptekkel jött keresztül az utcán, boldognak látszott.

— Lintthez készülök, — mondta a köszöntő szavak után.

Swirski némán szorította meg kezét s távozott. Zawilowski néhány pillanatig csodálkozva nézett utána.

— Talán neheztel valamiért Swirski? — kérdezte. Tekintetét Polanieczki arcára emelte s föltűnt neki annak komoly, szinte ünnepélyes kifejezése.

— Mi az? Mi történt?

Polanieczki karonfogta s meghatott hangon mondta:

— Barátom, nemcsak tehetséges, de jellemes embernek tartottalak mindig! Szomorú hírt kell közölnöm veled, légy férfi, légy erős.

— Mi történt? — hebegte a szerencsétlen ifjú.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Szerencsétlen végű sétakocsizás.

Bécs, február 6. (Saj. tud. távirata.)
Salvator Lipót királyi herceg ma délelőtt kíséretével a léghajótelepre kocsizott. Utközben az egyik udvari kocsit, melyben Dipoja grófnő udvarhölgy, Resfoldina és Szőnyi tengerészlitztek ültek, a megvadult lovak feltartóztatlanul ragadták. Az örült vágatás közben Szőnyi kiesett s a súlyos zuzódási sebeken kívül a karja ketté tört. Szőnyi esésének látára Resfoldina kiugrott a kocsiból a lovak elé veté magát s emberfeletti erővel sikerült a paripákat megfékezni.

Frigyes királyi herceg a pozsonyi tisztikar bálján.

Pozsony, febr. 6. A pozsonyi helyőrség tisztikarának tegnapi bálján megjelent Frigyes főherceg is Izabella és Mária Krisztina főhercegnőkkel. A fenséges vendégek a táncban is résztvettek. Az első négyest Izabella főhercegnő Géhl Gusztáv honvédtábornokkal, Krisztina főhercegnő pedig Schwarzenberg Félix herceg vezérkari századossal tánczoita. A fenségek 10 óratól éjfélig maradtak a bálon. (M. T. I.)

Sikkasztó falusi jegyző.

Pécs, febr. 6. (Saj. tud. távirata.)
Guttai Lajos baranyabakocsi jegyző tartott az évnegyedi vizsgálatról, mivel a község pénztárából kivett és elköltött 6000 koronát nem tudta pótolni. Szorult helyzetében zsarolásra is vetemedett s levelet írt Troll címzetes pécsi püspökhöz, melyben 400 korona kölcsönt kér. Kijelenti, hogy tagadó válasz esetén öngyilkos lesz. Troll feljelentette a zsarolót, ki ellen, miután a sikkasztás kiűnt, a fegyelmi eljárást megindították.

Az aradi rabbi nyilatkozik.

Arad, febr. 6. Az aradi zsidóhitközség fő-rabbija tudvalevőleg kijelentette, hogy a vegyes házaspárokat többé nem áldja meg. A hitközség felszólította a rabbit, hogy nyilatkozzék, mi indította erre a magatartásra. A rabbi ma hosszú nyilatkozatban kijelenti, hogy jobb meggyőződését követve, nem áldja meg többé a vegyes párokat, noha szerinte az áldás kiosztása sem a vallással, sem a talmuddal nem ellenkezik. A hitközség a napokban gyűlést tart, hogy határozatának a rabbival szemben érvényt szerezzen. (M. T. I.)

Vesztett kutya garázdálkodása.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. távir.)
Zágrábból jelentik, hogy már napok óta vesztett kutya garázdálkodik. Ma *Canszki* osztálytanácsos nejét, fiát és két leányát harapta meg. Különben ez ideig már számosan lettek a vesztett eb marásának áldozatai.

A búr háború.

London, febr. 6. Kitchener jelenti Pretóriából: Kekewich ezredes azt jelenti, hogy egy angol csapat Leader őrnagy parancsnoksága alatt Delarey kommandójából hét embert megölt és tizenháromat elfogott, köztük Sarel parancsnokot, Jean Duplessy lovaszászlóst. Az angolok vesztesége kicsiny, halottjuk nem volt. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

A Nagyváradai Naplónak. Helyben.
Természetesen sokkal magasabb színvonalon áll az a cikk, semhogy mindenki egyszeri olvasásra megérthetné. Sokan pedig olyanok, mint a gyermek, a ki a betűket már ismeri, de olvasni még nem tud. Hogy önök is megérthessék a dolgot, világosabban fejezzük ki magunkat: azon zsidók ellen, a kik a keresztény civilizációnak és a magyar nemzeti eszméknek harcot üzennek — igenis jogosult a küzdelem. Ha önök ezek közé számítják magukat — hát önök ellen is. Mert a keresztet letörölni és nemzeti tradíciókat kigunyolni büntetlenül senkitől sem engedjük. Magyar keresztények maradunk ezután is — akár tetszik Vázsonyiéknak és önknek, akár nem. — Gorombaságaikra nincs válaszuk.

KOZGAZDASAG.

Allamkedvezményes kereskedelem.

Egy, a kereskedelemügyi minisztériumhoz benyújtott memorandum érdekes eszmét vet fel. Ajánlja, hogy a minisztérium tegyen végre valamit oly irányban, hogy a kereskedelem egy része a *honi ipar szolgálatába* szegődjék. A beadvány konkrét indítványa oda irányul, hogy a kormány azoknak a kereskedőknek, kik kizárólag magyar iparcikkek eladására kötelezik magukat, adómentességet biztosítson, mely-

nek maximuma 15 évre szabható. Ez persze csak külön törvény alapján történhetné meg. Az adómentességért a minisztérium jogot nyerne arra, hogy az adómentes kereskedő raktárát bármikor átvizsgálhatja, konstatálódó, hogy a kereskedő magyar iparcikkek eladására vonatkozó kötelezettségnek megfelel-e? A beadvány az érvek egész sorozatával bizonyítja, hogy ez intézmény életbeléptetése igen üdvös eredményekkel volna a magyar iparra és hogy az államkedvezményes kereskedelem nélkülözhetlen tartozéka az államkedvezményes iparnak.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, február 6.

Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimamurányi	416.—
Magyar jelölés	483.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, február 6.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repces, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. február 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.60
Magyar koronajárdék	97.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4/10%	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.20
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölcsön	185.—
Tiszszabályozás sorsjegyek-kölcsön	155.—
Osztrák járadékpapírban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.80
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	98.25
Osztrák állam-sorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bank részvény	16.48
Magyar hitelbank részvény	709.—
Osztrák hitelintézet részvény	692.50
Párisi vista	95.35
20 frankos arany (Napoleon-ar.)	15.03
Rövidbörzsi márkák	117.15
Londoni vista	239.45
20 márkás arany	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kitünő saját termelésű borok

kaphatók lakásomon üvegezetten a következő árban:

1. Ujbor (Nagyváradai kárcos) 1 liter palaczk nélkül . . . 32 kr.
2. Ó asztali gyoroki fehér bor 1 liter » » » » . . . 42 kr.

Finom fajborok:

3. Kadarka (szemelt vörös bor) 1 liter palaczkkal 1 frt — kr.
4. Cabernet » » » 1 liter » 1 frt 10 kr.
5. Szilváni » fehér peccsenyebor 1 liter » 1 frt 10 kr.
6. Sauvignon » » csemegebor 1 liter » 1 frt 20 kr.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítatok, 1/3 literes üvegek a 3, 4, 5, 6. sz. borokból fele árban kaphatók.

Ugyanezen borok hordóban Hl.-enként tetemesen olcsóbban számíthatnak.

Telefon-szám 406.

230-24-0

Molnár Lajos,

Schlauch-tér, 18.

A „TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől füg-
getlen politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja
s Nagyváradon, Bihar- és a
szomszéd megyékben rendki-
vül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szerf. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és utányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.

Jelentés alapítványokról.

Évi jelentés iskolákról.

Templomi leltár.

Catalogus librorum.

Családi értesítő.

Elbocsájtó levél.

Keresztelési jegy.

Keresztelési Emlék.

Esketési jegy.

Iktató könyv.

Kézbesítő könyv, kötve.

Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában meg-
jelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette
hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretie
libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezér-
könyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 ko-
rona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki
Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teré-
ziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2
korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle
liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Ponti-
ficale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési
jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben
a legnagyobb körültekin-
téssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek,
füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok,
hirdetmények,

részvények, árjegyzékek,
jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok,
étlapok,

meghívók, szinlapok,
egyházi és mindennemű világi
nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek,
palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászejelentések,
levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt
nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szerf. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő
román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s ár-
vákrol.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok
jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító maga-
viseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ivek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár szám-
adásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.

Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző
gyártás.